

**Raport z obserwacji zgromadzenia
w dniu 18 kwietnia 2023
w Krakowie**

Warszawa, 17 maja 2023

I. PROJEKT OBSERWACJI ZGROMADZEŃ PUBLICZNYCH AMNESTY INTERNATIONAL

Amnesty International jest globalnym ruchem ponad 7 milionów ludzi, którzy niesprawiedliwość na świecie traktują osobiście i podejmują działania na rzecz położenia kresu poważnym naruszeniom praw człowieka. Razem zmieniamy świat, by każdy mógł korzystać ze swoich praw. Jesteśmy niezależni od rządów, politycznych ideologii, religii i interesów ekonomicznych. Do udziału w projekcie zaproszono aktywistów i aktywistki gotowych do zaangażowania się w długoterminowy projekt, którzy przeszli przez praktyczne i teoretyczne szkolenie. Stowarzyszenie przyjęło standardy obserwacji, które opierają się na zasadach zgodności z prawem, bezpieczeństwa, neutralności, bezstronności oraz bezpośredniości i ograniczonego zasięgu. Celem projektu jest monitorowanie sposobu realizacji wolności zgromadzeń, jak również sposobu zabezpieczania zgromadzeń przez Policję. Natomiast niniejszy raport przedstawia wyniki obserwacji zgromadzeń, które odbyły się w dniu 18 kwietnia 2023 r. w Krakowie.

II. CZAS i OBSZAR OBSERWACJI

Niniejszy raport przedstawia wyniki obserwacji prowadzonej w dniu 18 kwietnia 2023 r. w godz. 17:00 – 20:00 w Krakowie. Część osób obserwujących była oznakowana. Zespół obserwatorów i obserwatorek liczył 10 osób. Raport opiera się wyłącznie na raportach oraz zdjęciach i materiałach filmowych obserwatorów/obserwaterek uczestniczących w przedmiotowej obserwacji. Komenda Miejska Policji oraz Urząd Miasta w Krakowie zostali poinformowani o obserwacji.

III. OBSERWOWANE ZGROMADZENIE

Obserwacja Amnesty International w w/w czasie i miejscu dotyczyła dwóch zgromadzeń cyklicznych odbywających się każdorazowo 18. dnia miesiąca. Pierwsze z nich zgłoszone jest w godz. 19:00 – 21:00 przy wjeździe na Wzgórze Wawelskie od placu Ojca Studzińskiego, drugie w godz. 20:00 – 24:00 przy ul. Retoryka (od ul. Piłsudskiego do ul. Smoleńsk), Skwerze Praw Kobiet, ul. Smoleńsk (od ul. Retoryka do al. Mickiewicza).

Ponadto zostały zgłoszone zgromadzenia: w godz. 17:00 – 19:00 Koło pomnika Światowida pod Wawelem na chodniku przy skwerze u zbiegu ulic św. Idziego, Grodzkiej i Drogi do Zamku; w godz. 19:15 – 3:15 przy ul. Retoryka 7; w godz. 18:30 – 20:00 na placu O. Studzińskiego. Nie odbyło się zgromadzenie zgłoszone przy Retoryka 7 oraz zgromadzenie na placu O. Studzińskiego.

IV. GŁÓWNE OBSERWACJE

ZGROMADZENIE CYKLICZNE PRZY WJEŹDZIE NA WZGÓRZE WAWELSKIE

Przed zgromadzeniem

Od momentu rozpoczęcia obserwacji obszar na placu O. Studzińskiego był odgradzony barierkami oraz linami policyjnymi. Na placu znajdowały się dwa dwuosobowe patrole policji. O godz. 17:26 przyjechało siedem samochodów rządowych z politykami Prawa i Sprawiedliwości – politycy złożyli kwiaty pod znajdującym się na placu krzyżem i po minucie odjechali w stronę zamku na Wawelu eskortowani przez dwa samochody policyjne.

O 17:31 barierki i liny zostały usunięte.

17:26 zabezpieczenie placu przez policję, na zdjęciu widać barierki, liny, funkcjonariuszkę oraz grupę polityków zmierzających na miejsce złożenia kwiatów.

Przebieg i charakterystyka zgromadzenia cyklicznego

Okolo godz. 19:30 rozpoczęło się zgromadzenie cykliczne na placu O. Studzińskiego – godzinę wcześniej pojawiło się na miejscu ok. 6 osób, które rozstawiły flagi, transparenty i ustawiły krzyż ze zniczy. W zgromadzeniu wzięło udział około 30 osób, w tym część należąca do NZSS „Solidarność”. Organizatorzy zgromadzenia odczytywali swoje przemówienia dotyczące ich spojrzenia na katastrofę w Smoleńsku. Osoby uczestniczące w zgromadzeniu odśpiewały hymn. Był jeden baner z napisem „Zanim zamordowano prezydenta w Smoleńsku, najpierw zdradzono go... W Polsce”.

Zgromadzenie było pokojowe, nie wystąpiły żadne interakcje z przechodniami ani funkcjonariuszami policji.

Zgromadzenie na pl. Ojca Studzińskiego

O godz. 20:01 zgromadzenie zostało oficjalnie rozwiązane.

ZGROMADZENIE CYKLICZNE PRZY UL. RETORYKA 7

Zespół obserwatorów Amnesty International był na miejscu zgłoszonego zgromadzenia w godz. 18:00 – 20:00. W tym czasie nie pojawili się żadni demonstranci, zaobserwowano jedynie służby policyjne, których ilość zwiększała się wraz z upływem czasu; do godz. 18:26 w okolicy znajdowało się pięć samochodów policyjnych. Pomimo że żadne ze zgromadzeń ostatecznie się nie odbyło i nic nie wskazywało na to, że może rozpocząć się później, obszar został dokładnie zabezpieczony (więcej o zabezpieczeniu na str. 9).

KONTRDEMONSTRACJA

Kontrdemonstracja rozpoczęła się około godz. 17:00 na chodniku przy ul. Droga do Zamku, obok pomnika Światowida. W kontrdemonstracji uczestniczyła jedna osoba trzymająca flagę w kolorach osób trans*, flagę tęczową, karton z napisem „***** *** służby jak ZOMO pałują no bo impostorzy się boją” oraz baner z napisem „stop transfobii”, który rozłożyła przed sobą na chodniku. Manifestująca osoba cały czas zachowywała się spokojowo, skandowała hasła takie jak: „Tu jest Polska, nie Watykan, tu się dzieci nie dotyka”, „Ani za murem ani za mundurem”, „Polska Tęczowa nie narodowa”, „Homofobia to się leczy”, „Precz z kaczołem dyktatorem”, „Aborcja na życzenie”, „Walcz z patriachatem i kapitalizmem”, „1, 2, 3 pisowskie psy”, „Kacze trumny wypad z Wawelu”, „Majchrowski na emeryturę”, „Faszyści policja, jedna koalicja”, „Paryż Warszawa, wspólna sprawa”, „Lech Kaczyński był podłym człowiekiem”, „Barbara Nowak jest homofobką”.

17:06 osoba protestująca luźno otoczona przez sześciu funkcjonariuszy policji.

Około godz. 17:18 przed protestującym stanęły cztery duże samochody policyjne i otoczyło go około 10 funkcjonariuszy policji. Jeden z nich zaprosił protestującego do samochodu policyjnego na wylegitymowanie. Protestujący, nagrywając całe zdarzenie, odmówił przejścia do samochodu twierdząc, że ma prawo tu stać i nie zrobił nic złego, wyciągnął jednak z kieszeni dowód osobisty. Po dwukrotnym ostrzeżeniu o użyciu środków przymusu bezpośredniego, o 17:22 policjanci podnieśli protestującego i zabrali go do samochodu policyjnego, z którego wypuścili go o 17:39. Jeden z obserwatorów Amnesty International usłyszał, jak policjant w odpowiedzi na zadane przez przechodnia pytanie o powód zatrzymania, odpowiada: „wykrzykiwał to co zwykle”.

Cztery samochody policyjne zasłaniające osobą protestującą

Po wypuszczeniu protestujący wznosił na nowo wcześniej wymienione okrzyki, na około trzydzieści minut przyłączył się do niego przechodzień. Niezmiennie byli oni otoczeni przez policję i częściowo odgradzeni przez trzy samochody policyjne, chociaż wraz z upływem czasu dookoła manifestujących zmniejszała się też ilość służb – około 18:00 obok protestującego zostało dwóch funkcjonariuszy i trzy samochody. Parę razy manifestujący mężczyzna był zaczepiany przez przechodniów, interakcje były pokojowe. W pewnej chwili obserwatorzy Amnesty International zauważyły, jak na parę minut przy mężczyźnie zatrzymała się para i wdała się w krótką, wyglądającą na przyjazną rozmowę. Para oddaliła się po tym, jak podszedł do niej jeden z funkcjonariuszy i chwilę z nimi porozmawiał; obserwatorzy nie usłyszały jednak jakie padły między nimi słowa.

Manifestujący mężczyzna dwukrotnie też zaczepiał osoby trzecie – gdy przechodziła obok niego kuratorka oświaty w województwie Małopolskim, Barbara Nowak, wykrzyknął do niej „masz krew na rękach” oraz „homofobia to się leczy”. Poza tym skierował on swój przekaz do rozmawiającego z policją mężczyzny, którego opisał jako urzędnika z rady miasta współpracującego z policją.

Po lewej protestujący trzymający transparent razem z osobą, która się do niego przyłączyła. W środku i po prawej dwa samochody policyjne, trzech funkcjonariuszy policji oraz cztery osoby z zespołu antykonfliktowego.

O godz. 19:21 zgromadzenie zostało oficjalnie rozwiązane przez protestującego.

Po rozpoczęciu się zgromadzenia na pl. O. Studzińskiego protestujący przeszedł z miejsca obok pomnika Światowida bliżej tego zgromadzenia. Pomimo tego, że stał w odległości około 50 metrów od osób biorących udział w głównym zgromadzeniu to osoby te nie mogły go zobaczyć – funkcjonariusze policji oraz zespół antykonfliktowy cały czas go odgradzały.

Protestujący z flagą tęgową luźno otoczony przez funkcjonariuszy policji. Za nimi odbywa się zgromadzenie cykliczne.

ZABEZPIECZENIE ZGROMADZEŃ

Od momentu rozpoczęcia obserwacji tj. godz. 17:00 na placu Ojca Studzińskiego stało od dwóch do czterech funkcjonariuszy. W zasięgu wzroku znajdowało się osiem samochodów policyjnych oraz około 40 funkcjonariuszy. Wśród wyposażenia policji zespół osób obserwujących Amnesty International odnotował: pałki policyjne, broń, kajdanki, kamizelki kuloodporne oraz psa (przy ul. Retoryka 7). Poza tym na miejscu obecni byli nieumundurowani funkcjonariusze oraz kilka osób z zespołu antykonfliktowego.

Kontrmanifestujący mężczyzna od momentu pojawienia się na miejscu zgromadzenia znajdował się w towarzystwie policji. Z początku stało przy nim około siedmiu funkcjonariuszy, po paru minutach zaparkowały przed nim cztery duże samochody policyjne.

Poza protestującym mężczyzną policja również wylegitymowała mężczyznę, a następnie obciążyla grzywną na podstawie artykułu 141 kodeksu wykroczeń (osoby obserwujące nie słyszały wypowiedzi, do której odwoływał się funkcjonariusz policji).

Rezerwy policyjne znajdowały się na ul. Droga do Zamku (pięć samochodów policyjnych) oraz przy ul. Grodzkiej (dwa samochody policyjne).

17:05 Rezerwa policji znajdująca się na Drodze do Zamku

W miejscu, gdzie miało odbyć się drugie zgromadzenie cykliczne, tj. przy ul. Retoryka 7, zespół obserwatorek odnotował sześć samochodów policyjnych, kilku funkcjonariuszy (w tym trzech w cywilu) oraz psa policyjnego. Część terenu na skwerze Praw Kobiet została odgrodzona taśmą policyjną. O godz. 19:21 obserwatorki (nieoznakowane kamizelką obserwatorów) znajdujące się naprzeciwko Retoryka 7 zostały uprzejmie poproszone przez jednego z funkcjonariuszy o odejście, a przejście od strony ul. Piłsudskiego zostało zablokowane (choć policja pozwalała na swobodne przechodzenie np. przechodniów z psami). Po pojawieniu się na miejscu czarnego samochodu rządowego o godz. 19:40 i wejściu polityków do środka budynku, o godz. 19:50 ulica została na nowo otwarta.

V. WNIOSKI AMNESTY INTERNATIONAL

Pokojowy charakter zgromadzenia

Na podstawie zaobserwowanych zdarzeń w opinii Amnesty International opisane wyżej zgromadzenia miały charakter pokojowy.

Osoba kontrdemonstująca, stojąca z dwoma flagami oraz banerem zachowywała się pokojowo, niemniej wśród wykrzykiwanych przez nią haseł były również nienawistne hasła skierowane do polityków.

Działania Policji

Służby zachowywały się w sposób pokojowy. Niemniej każda osoba biorąca udział w obserwacji odnotowała znaczną dysproporcję między zabezpieczeniem zgromadzenia cyklicznego, a zabezpieczeniem jednoosobowej kontrmanifestacji. Osoba kontrmanifestująca była strategicznie zasłonięta przez funkcjonariuszy policji oraz pojazdy policyjne w sposób nieproporcjonalny oraz bezzasadny i tym samym odcięto ją od przechodniów oraz zgromadzenia cyklicznego – zostało więc naruszone jej prawo do wolności wypowiedzi. Amnesty International podkreśla, że władze lokalne, policja i/lub służby specjalne muszą zapewnić, by pokojowe demonstracje i kontrmanifestacje miały równy dostęp do przestrzeni publicznej i jednakową ochronę, a osoby w nich uczestniczące mogły w pełni korzystać z przysługującego im prawa do wolności zgromadzeń oraz wolności słowa.

Liczba funkcjonariuszy policji otaczających kontrmanifestanta była przytłaczająca i nieproporcjonalna, więc nie tylko uniemożliwiła mu korzystanie z jego wolności zgromadzeń (poprzez uniemożliwienie mu przeprowadzenia kontrdemonstracji będącej w zasięgu wzroku i słuchu demonstracji), ale mogła również pełnić funkcję zastraszającą.

Stowarzyszenie Amnesty International

pl. Lelewela 8

01-624 Warszawa

Zdjęcia: prawa autorskie Amnesty International

Wszelkie uwagi i pytania należy kierować na adres: joanna.rostkowska@amnesty.org.pl